

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 «

Helyben báshoz hozva:

Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 «

Vidékre postán szállítva:

Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
vagy megőrzését nem vállalja.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Mi a vallása? Ugy látszik, bizonyos embereket nagyon feszélyez az a körülmény, hogy ők valamely pozitív valláshoz, vagy felekezethez tartoznak. Szégyenlik vallásukat, de holmi előnyök vagy más szempont miatt nem akarnak teljesen elszakadni attól, bár szívükben régen elfordultak tőle.

Bántotta ezeket az embereket, hogy néha hivatalosan is megkérdezték tőlük, mi a vallásuk s kénytelenek voltak a nyilvánosság előtt megmondani azt.

Ezeknek a nevében szólalt fel a képviselőház igazságügyi bizottságában dr. Várady Zsigmond s indítványára a többség törülte a polgári perrendtartási javaslatból az őket feszélyező kérdést, hogy: mi a vallása?

Büntetőjogi szempontból is sokat lehetne szólni ehhez a kérdéshez. Például úgy, hogy ez csak a polgári perrendtartásról szól, míg a büntetőjogi perrendtartásnál érintetlen marad az eddigi állapot. Arról is lehetne szólni, hogy néha perjogi szempontból okvetlenül kell tudni a fél vagy tanu vallását, mondjuk, hogy két Nagy János közül egyik kath., másik helvét vallású; ez hozzátartozik a személy azonosságához. De lesz még alkalom ezek kifejtésére. Most egy komolyabb dolgot.

Lehet, hogy a képviselőház a plénumban visszaállítja majd a javaslat eredeti szövegét s vele ezt a nagy kérdést — lehet, hogy a főrendiház utasítja majd vissza a páholytestvérek jellemző próbálgatását, — de ha végleg eltörlik is a magyar perrendtartásból, majd fekszik ezt a nagy kérdést ott, ahol legfontosabb, az

örök élet kapujánál. Hiába restelkednek, hiába szégyenkeznek, hiába akarnak kibujni alóla, — majd előveszik ott, ahol meg nem tagadhatják az őszinte feleletet s ahol ettől a feleletől függ majd nem néhány esztendő, hanem az örökkévaló sorsa az embernek.

Ideális liberalizmus.

Ha Zichy János gróf azt hiszi, hogy van ideális liberalizmus, szívesen elhiszszük neki. Csak arra kérjük: csinálja is meg.

Mert amit eddig liberalizmusnak ismerünk, az minden inkább volt, mint ideális. S mikor egyes munkapárti képviselőjelöltek hangosan hirdették a választások alkalmával a liberalizmus iránti hő szerelmüket, ez a forró vallomás nem a Zichy beszédjében kiformalódó ifju, ideális liberalizmusnak, hanem öreg néjének, a divatból kiment vén kokottnak, az ó-liberalizmusnak szólt.

A kettő között pedig óriási a különbség

Zichy liberalizmusa valami egészen új dolog. Nem az a liberalizmus, mely, miután Európa minden művelt államából kikopott, nálunk talált barátságos tanyát s a korrupcióhoz címzett üzletben folytatta tovább tengődését, az öt év előtti nagy összeomlásig. Franciaországban a liberalizmust megölte saját édes gyermeke, a szocializmus, melyet most a

további természetes leszármazó, az anarchia készül egy kissé megfojtani. Németországban a polgári elem józansága szorította le a szintérről a liberalizmust és juttatta döntő szerephez a centrum-pártot. Ausztriában ugyanígy ragadta el a vezérszerepet a liberalizmustól a keresztényszocialista párt. Nálunk a liberalizmus közjogi kérdéseken szenvedett hajótörést öt éve; vajjon érdemes-e az akkor szerencsésen zátonyra jutott vén kalózhajót most újra »lebegővé tenni?«

Zichy ideális liberalizmusának alap-gondolata az egyenlőség; az ó-liberalizmusé az egyenlőség örökös harsogtatása mellett a legnagyobb egyenlőtlenység. Az ó-liberalizmus elve volt mindenkit egyenlően pártolni, aki az ország keresztény jellegének ártott s mindent egyenlően üldözni, ami még arra emlékeztetett, hogy ez az ország keresztény nemzeté. Ez volt az ó-liberalizmus egyenlősége s hogy ez a legnagyobb egyenlőtlenység, azt persze bizonyítani is fölösleges.

A kivénhedt kortes-liberalizmus ezt a célt, Magyarország elkereszténytelenítését csak a legnagyobb méltánytalansággal, minden méltányosság vakmerő félredobásával akarta elérni. Zichy ezzel szemben a méltányosságot hirdeti. Ki ne venné észre az áthidalhatlan úrt, mely a kettőt egymástól elválasztja?

Szabadságot hirdet Zichy, »a gondolatnak, az érzelmeknek, az egyseseknek

"TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

Egymáshoz illenek.

— F. E. Bally. —

SZEMÉLYEK:

Strickland Viola
Stricklandné (Viola anyja)
Ashton Veronika
Vane Maisei (Veronika barátnője)
Gordon Casemate (sorhajóhadnagy)
Sig Wordsworth (költő)
Mélts. Snaffle Alexander ur (arisztokrata).

Történik a Strickland drawin-roomban a hátsó bejárat felől egy nagy karosszék látszik. Stricklandné himez. Már kezd elhizni.

Viola husz éves és szép.

Viola (le s fel járkál a szobában): Edes anyám, a legtöbb lány boldog, hogyha a kezét megkérlik. De engem reszketés fog el, ha az ajtó megnyílik. Mert ez az áldott szomszédság ezernyi férfibáda egy szálíg eseng kezemért és

alább nem is adja. Minden postával halmaza a föld minden javának: csokoládé, virág, szerelmi vallomás, vers és egyéb érkezik a lányodnak. És mindez oly unalmas már, s ujat nem hoz a hoinap. (Leül.)

Stricklandné: Még néhány esztendő előtt ily szép voltam ám én is. A lábaim előtt hevert a fiatal és vén is. Ha teát adtunk, százával érkezett a férfi és nem unták meg sohasem a szemeimbe nézni. Smith kapitány »nem« szavamat úgy a szívére vette, hogy egyszer cserkészés közben puskája lett a veszte, Brown kapitány meg belefult a Temzének vizébe, a miért sorsom nem kötöttem örökre az övéhez. Mert szép voltam én, gyermekem, olyan szép, mint a hajnal, s a szépség most is még tele ezernyi vésszel, bajjal. Megértheted tehát immár, miért tetszel az uraknak, s hogy bárhol megjelenjél is, nyugodtan sohasem hagynak.

Viola (panaszkodva): Jól van, legyen. De már nekem csak három maradt belőlük. A többi én már elküldtem s megszabadultam tőlük. De ez a három megmaradt. És hívó szózatomra mind a három megjelenik öt óraiteára.

Casemate, a tengerész és Wordsworth, a poeta, s a méltóságos Snaffle ur, a nagy arisztokrata. Mind a három, tudom, szerelmet fog vallani, habár hogy ellensúlyozzam, itt lesz a kedves Maisei. Veronikát is meghívtam, mert tudom a szokásodat, hogy ilyenkor Tubbinsnéhoz teszed át a lakásod.

(Az ajtó kinyílik és Veronika meg Maisei belépnek.)

Viola: Látod anyám, ha angyalról teszünk említést ketten, itt terem a két szép lány, e kis szobában menten.

Stricklandné (kitörő örömmel): Oh, mily kedves, hogy itt vagytok, s én bocsánatot kérek, ha a teázás idejére más fedél alá térek. (Kimegy.)

Viola: Hurráh lányok, magunk vagyunk, de erős próba vár rám. Férjet kell én választanom, a mának délutánján.

Veronika, Maisei (együtt): Ezer leánynak kellene hasonló nagy szerencsel!

Viola: Azért bizony még nem vagyok a sorsnak én kegyence. Mert habár minden ifju lány szívesen visel ékszer, a jegygyűrűt nem

KOBRÁK cipőkülönlegességek
raktára novembertől

== RÁKÓCI-UT. VEISZLOVITS-HÁZ. == Telefon: 847. szám. ==

és az intézményeknek a szabadságát. Hát itt még szembeötlőbb az ellentét Ed- dig szabadosság volt a jelszó, kapcsolatban az ősi hagyományokhoz ragaszkodó s a keresztény alapokon nyugvó gondolatnak, érzelmeknek, egyeseknek és intézményeknek szabad elnyomásával. Ebből az elvből kiindulva üldözték a vallást, melyre pedig Zichy János ideális liberalizmusa mint államfentartó elemre tekint s melynek erkölcsi súlyát mérlegeli.

Am ezt a nemes, tiszta, fenkölt programot Zichy liberalizmusnak nevezi, helyes, elfogadjuk. Csak akkor arra kérjük, adjon más nevet annak a valami izmusnak, amelyet pártjában pl. Székely Ferenc és fia, Székely-Ferrer Aladár, Várady Zsigmonddal és a páholy többi munkapárti tagjaival együtt szintén a liberalizmus cégére alatt árusítanak. Vannak u. i. sokan, akik az egriekkel együtt viharosan tapsolnak Zichy gyönyörű gondolatainak s az ilyen nemes értelemben vett liberalizmust örömmel üdvözlnek; de azt kikérik maguknak, hogy az ideális liberalizmus örve alatt egy kalap alá jussanak holmi ferrerista éretlenkedések elnökeivel és a páholytestvérekkel. *

A bácsalmási petíció. A bácsalmási kerületben *Szutrély* Lipót munkapárti 215 abszolút szótöbbséggel győzte le *Hirrmann* Ferenc Justh párti és *Kőszegi* Mihály néppárti ellenjelölteket. A választás ellen Abt Lőrinc és tizenöt társa petíciót nyújtott be. Azzal vádolják meg a megválasztott képviselőt, hogy személyesen ígért a választóknak pénzt, földbérletet és egyéb magánügyekben nagy költségekkel járó utanjáráásokat. A petíció szerint ezenkívül néhány választónak pénzt is adott és etetett-itatott. A kir. Kuria első választási tanácsa tegnap foglalkozott a petícióval *Sebestyén* Mihály tanácselnök elnöklésével és *Karay* Lajos bíró előadásában.

A királyi kuria az ítéletet dében 1 órakor hidette ki, elrendelve a petíció ügyében a vizsgálatot. A vizsgálat vezetésével a győri kir. táblát bízták meg.

nézzük úgy, mint egyéb más játékszert. Sokat lehetne mondani az asszonyok sorsáról...

Veronika, Maisie (együtt): Akik szeretik férjüket és a borot, letörlik homlokáról.

Viola: S akik a komoly életet nem mulatságnak nézik, de azt kívánták, hogy férjük — elfelejtse a »régit«.

Maisie és Veronika (együtt): S akik nem a cselédszidást tartják a főtémának.

Viola: Es nem mindig azt beszélnek, ami nem kedves másnak.

Maisie: Te olyan feleség leszel, aki megélt a kevésből.

Veronika: S aki nem ont könnyet, ha majd lemarad egy estélyről.

Viola (órájáró néz): Ah, milyen gyors is az idő! Bizony már nem sokára beállít három udvarlóm, e kicsi kis szobába. Hogy hozván méla verseket, kezemért versengjenek. Ah, hallom is a kopogást! Lányok, most csendet kérek! (Karosszékre mutat.) Ez a szék itt, a trónusom, üljete ide, közel.

(Cseléd beereszti a három urat.) Viola (hozzájuk fordulva): Jó napot édes lovagok, miért oly emelt fővel?

Három ur: Jó napot, édes kisasszony. Büszkén jövőnk kegyedhez. Hogy...

A tengerész: Sigh most rajtad van a sor! Nyögd ki szerényke versedet.

(A tengerész és az arisztokrata ülőhelyet keresnek és találják). A hosszú hajú költő (megáll Viola előtt, meghajlik, aztán mézédés hangon rákezdi):

— Diánánál fenségesebb leányzó! Szállj le az Olympusról hozzám! Én magasan lakom,

A hadügyminiszter exposéja.

Schönaich hadügyminiszter mindjárt az ülés megnyitása után szót kért és a következőket mondotta:

Az annexió válság hatásainak ecsetelésénél az állandó és ideiglenes jellegű intézkedéseket külön tárgyalva, az előbb nevezetteket illetőleg, nagy meglepéssel máris eleve kijelenthetem, hogy utolsó expozémban vázolt kívánásaim nagyrésze teljesíthető volt.

Ezek közül főleg a következők sorolandók fel: hadseregünknek megkezdett, de még máig sem befejezett felszerelése *géppuskákkal*, melyek tekintetben kiválóan bevált. Ezen örvedetes eredmény nem utolsó sorban a csőnyagnak tulajdonítható, mi legjobb tanubizonyosságot tesz acéliparunknak kiváló szállítási képességéről.

De nemcsak a fegyver maga, hanem a géppuska osztagoknak szervezése is tökéletesen bevált.

Foganatosítható volt továbbá úgy a gyalogságnak, valamint a műszaki csapatoknak és a tüzérségnek *fénytani eszközökkel* való felszerelése.

Beszerezhető volt továbbá a csapatoknak *dróttollókkal* való felszerelése, mi az utolsó nagyobb ütközetek tapasztalatai alapján vált szükségessé, valamint az utász-műszaki felszerelés.

Sikerült továbbá egy *modern léghajó* felszerelésének kezdeményezése is.

A *lőszervonat és egészségügyi anyag* állománya is értékes szaporításban részesült, míg egy bővebb haditérképanyag beszerzése által a hadsereg hadszükséglete tetemesen nagyobbodott.

Nem utolsó sorban kell felemlítenem, hogy *tábori tüzérségünk új felfegyverkezésének siettetése* által a hadkészség fokozódott és hogy a hegyi tüzérség az annekált tartományokban új, fontosságának megfelelő szervezést nyert.

Mindenben intézkedéseket és kialakításokat természetesen csakis a hadügyi közigazgatás rendelkezésére bocsátott 180 millió korona rendkívüli felszerelési hitelből lehetett fedezni. Az utóbbi összegnek több mint kétharmad része állandó értékű beszerzésekre lett fordítva, melyek felszerelésünknek lényeges javítását jelentik.

Azon mozzanatok tárgyalására térek át,

melyeket az annexió válság utóhatásának nevezhetünk. Mindjárt azon összegekről teszünk említést, melyekben ezen utóhatások a jövő költségvetésekben folytatólagos kiadások szervezési intézkedésekre címe alatt nyilvánulna. Kereken 10 millió koronáról van szó.

Ezen folytatólagos kiadások, új alakzatok és géppuska-osztagok felállítására szolgáló költségekre, a hegytüzérség ujjaszervezésére, a vonatszervezet kialakítására, végre az annekált tartományokban visszamaradt csapatok többszükségleteire (illeték- és árukülönbségekre) vonatkoznak.

Végül nem hallgathatom el, hogy a felszerelési hitelből eszközölt beszerzésekből egyes szerelvények még ezentul is kiegészítendőek vagy átánpótlandók lesznek, mint pl. a lőszerkészlet, géppuskák stb. pótlása.

Tekintettel voltunk a mezőgazdasági közvélemény követelményére és aratás idején a szükséges szabadságolásokat akadály nélkül eszközöltük.

Tapasztalataink alapján súlyt helyezünk az ifjuság katonai nevelésére és erre nézve a két honvédelmi miniszter urral megállapodtunk, hogy az *ifjuság katonai kiképzését* anyagi erőnkkel is támogatni fogjuk.

Súlyt helyezünk a hadsereg *automobilokkal* és *léghajókkal* való felszerelésére és e tekintetben figyelemmel kísérjük a modern technika újabb vívmányait.

Ujból hangsúlyozom, mint 1907-ben, hogy a *tisztek előléptetése* javítendő és az altisztek kiképzése és fizetése rendezendő.

Ketős tanulsága van az elmúlt eseményeknek. Az egyik az, hogy a monarchiának a szövetségi politika dacára is *háboru esetén több front felé kell hadat viselni*. A másik tanulság az, hogy véderőnk *továbbfejlesztését többé már nem halaszthatjuk*. A régóta súlyosan érzett hiányokat eddig kényszerű kibuvókkal, elégtelen eszközökkel pótoltuk, de most itt van a *tizenkettedik óra*, amikor a véderő továbbfejlesztését nem lehet halasztani. A véderőre nehezedik az a nagy és komoly hivatás, hogy a monarchiát minden eshetőségre biztosítsa. Ausztria és Magyarország csak a hadsereg fejlesztése után érhető el és kérem ezek megszívlelését akkor, mikor a közös hadügyi költségvetést a delegáció elé terjesztem.

fent a Parnasszuson, de mégsem érek fel hozzád. Neked kell lehajolnod felém. Oh szebb és százszor édesebb vagy a habokból született Vénusznál s én mégis arra kérélek, piruljon el hőszin arcod és légy menyasszonyom! (Térdre borul aztán folytatja): Lábadd könnyebben halad át a fűvön, mint a madár szárnya. Hangod édesebb a tavasz hangjainál. Ha büszkeségben vagy szűzi szeméremben ég arcod, a hajnal megirigyelhetné színedet. Oh légy enyém, te bájos, égi tünemény! (Térdelve marad a helyén. Veronica folyton figyelni és tüzes szemekkel néz rá).

Viola (idegesen feláll): Oh, köszönöm e szavakat.

Sigh (feláll s int az arisztokratának, hogy most rajta a sor. Veronika meglógja a Sigh kezét s maga mellé ülteti).

Snatfle (kezében egy papirost tart s gyermekes egyhangúsággal olvassa): Bizony verselni nem igen tudok én, de a vadászaton egy lövésre két nyulat is ejtek. A mi pedig a versenystállomat illeti, abban felveszem a versenyt egész Európával. Akar kegyed tandemben haladni velem, ha megígérem, hogy mindig kegyed jár elől? Vadászkutyáim közül kiválaszthatja magának a legjelesebbet s ha bármikor megunja magát szerény társaságomban, a gyorsvontat elvisz bennünket Párisba. Ha megtezi, — hiszen nem tudok szép szavakat mondani — esküszöm, hogy azontul mindig a maga színeit fogom viselni, a sport és a harcmezőn és a szívemben is. Gondolja meg, Viola!

(Aggódva néz Violára, mikor bevégezte

Ez azt tartja, hogy egyformán kell velük bánni, azért kissé idegesebben szól):

Viola: Na, köszönöm e szavakat!

(Snaffle egy kissé le van hűtve s Maisie mellé ül. És most Sigh Veronikával, Snaffle Maisievel beszélgetni kezdenek. Casemate előrelép):

Casemate (egyenesen a Viola szemébe néz. Viola elpirul): A mikor kétszáz tonnás, lüktető oldalú hajóm megindul a halálveszedelembe s az északi szél úgy felkorbácsolja a habokat, hogy azok, mintha meg lennének veszve, úgy vetik magukat a gyenge alkotmányra, mikor az ég és a víz egyesülnék abban, hogy elpusztítsanak, én akkor is magára gondolok. Mert az én szerelmem erősebb az égnél és az én szerelmem erősebb a víz rettenetes hatalmánál is. Az apály és dagály, a bőszi vihar, a csalóka napsugár, a jeges zápor, nem elegendők arra, hogy magától elvalaszszanak. És ha maga akarja, életének összes hullámain, sima, mosolygó, táncoló, ártatlan habokká változtatom...

(Nem vár feleletet, hanem megragadja a Viola kezét).

Viola (elpirul ismét s a többiekre néz, de azok nem is figyelnek rájuk. Ekkor ujját szájára teszi, kezét mosolyogva visszahuzza s beszélni kezd a »gyülekezethez«); Felesleges mondanom, hogy meghatott nagyon szives ajánlatuk. De az aggodalom erőt vesz agyamon, hogy ügyetlen vagyok. S nem tudom kellően, nem tudom illően magam kifejezni. Hej, pedig a szívem azt sugja most nekem, hogy ezt meg kell tenni. Csakhogy

Apponyi magyarázatot kér.

Gróf Apponyi Albert: Egy dologban kér magyarázatot a hadügyminisztertől. A németül mondott expozé elején a hadügyminiszter azt mondotta, hogy az annexió alkalmával mindkét államban mutatkozott a »Gefühl für Gemein-samkeit«, vagyis magyarul a közösség érzete. Viszont a kiosztott magyar szövegben csak ez van: összetartás érzete; kérde a hadügyminisztert: melyik a helyes szöveg?

A vitát ezután a legközelebbi ülésre halasztották.

Uj főrendek A király báró Hengel-müller László nagykövetet, báró Hatwan-Deutsch József nagybirtokost, Heinrich Gusztávot, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát, ifj. Lóczy Sándor nyugalmazott főispánt és Ullmann Adolfot, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatóját, élethossziglan a magyar főrendiház tagjaivá kinevezte.

A vértesi Chevra Cadischa.**Sirkő a közlegelőn.**

Kellemetlen feljelentés érkezett tegnap az alispánhoz a vértesi Chevra Cadischa vezetője ellen. A feljelentés igen súlyos vádakot tartalmaz s valódiságuk esetén súlyos büntetést is von maga után.

A feljelentő egy özvegy asszony, akinek nem engedték meg, hogy férje sírházához sirkövet állítson. Az eset nagy elégtelenséget szült Vértesen s most már a hatóság beavatkozását is maga után vonta.

A kellemetlen botrányról tudósításunk a következő:

Vértesen ezelőtt 35 évvel halt el Wirtmann Kálmán. Az elhunytat a vértesi zsidó temetőbe hantolták el. Az elhunyt iránti kegyeletből az özvegy most sirkövet készíttetett s azt férje sírházához akarta felállítani. Mikor azonban a sirkövet a temetőbe akarták vinni, Hack Jenő, a Chevra Cadischa vezetője bezárta a temető kapuit és nem engedte meg, hogy a sirkövet oda bevigyék.

a szó szegény és biz ez nem regény, de komoly valóság s azért a válaszom holnapig maradjon csak uehéz adósság. Amikor megvirrad s meglátják a napot, megkapják tőlem is a levelezőlapot s őszinte válaszom. (A három kérő meghajol.)

Veronika (telemelkedik): Bocsáss meg aranyom, de már távoznom kell.

Maisie: Én is veled tartok, az esti templomot nem mulasztatom el.

Sigh (mohón): Szabad elkisérnem, Ashton kisasszony?

Smaffe (vidáman): Es én miss Vane!

Veronika: Hogyan, ön akarú?

Maisie (vidám nevetéssel): Hogyan!

(Kimennek, ekkor Viola Casematehoz fordul.)

Casemate (boldogan ragadja meg a kezét):

Viola, drágám! Mondja, hogy a feleségem lesz!

Viola a székre roskad. Casemate a magáét közelebb húzza az övéhez.

Viola (nevet): Oh, szegény Snaffle és szegény sigh!

(Kütről kopogtatás hallatszik. Stricklandné jön be a másik két pártól követe. Viola és Casemate félrehúzódnak s a két másik férfi egyszerre kezd beszélni.)

A két férfi együtt: Miss Strickland, könyvező szemmel és dobogó szívvel esengtünk kis kezéért. De most már megbántuk. Mert én és cimborám, nem bírva soká a gyötrő bizonytalanságot, eljegyeztük magunkat két barátnőjével.

Viola: En pedig, jó barátaim, hü Casematemnak vagyok arája!

Mindannyian: Hurrah!

Özv. Wirtmann Kálmáné erre megkérdezte Harkot a sirkő felállításának meg nem engedésére vonatkozólag. Hack a feljelentés szerint 200 koronát kért Wirtmannétól. Arra nézve azonban, hogy milyen címen és milyen célra kéri ezt a pénzt, Hack megtagadta a felvilágosítást.

Jelenleg a sirkő, mivel azt még a temetőbe be sem engedték vinni, a temető melletti közlegelőn van őrizet nélkül mindennek kitéve.

Wirtmanné Hack ellen zsarolás és kegyelet-sértés miatt tette meg az alispánhoz a feljelentést, amelyben a fentieket adja elő és kéri a vizsgálat megindítását.

Az alispán még a tegnapi nap folyamán intézkedett a derecskei főszolgabíró útján. Az alispán felhívja a főszolgabíró, hogy adja tudtára Hacknak, mint a Chevra Cadischa vezetőjének, hogy a sirkő elhelyezésének megtagadásához nincs joga. Ha ezelőtt 36 évvel megengedték Wirtmannénak, hogy férjét abba a temetőbe hantolják el, úgy most a sirkő felállítását sem akadályozhatják meg.

Az ügy közigazgatási része eszerint el lenne intézve, azonban zsarolás és kegyelet-sértés esete miatt a büntető bíróságnál tovább fog folyni az ügy, feltéve, ha a temető nem a bitkózség tulajdona, amit eddig egyik fél sem igazolt.

UJDONSÁGOK.

* **A X. Katolikus Nagygyűlés** előkészítő-bizottsága, melynek tagjai Várady L. Árpád dr., Giesswein Sándor dr., Zlinszky János dr., Zsembery István dr., Hindy Zoltán dr., Mihályfi Ákos dr., Ernszt Sándor dr., Nagy Emil dr. ismét ülésezett. Az igazgató bejelentéseit tudomásul véve a szakosztályi elnökségek kérdésében döntöttek és elhatározták, hogy a) a hitbuzgalmi és charitatív szakosztály elnökévé Várady L. Árpád c. püspököt és Gerliczy Ferenc bárót, b) a közművelődési szakosztály elnökeivé Zichy Gyula gróf püspököt és Concha Győző dr egyetemi tanárt, c) a szociális szakosztály elnökeivé pedig Frohászka Ottokár dr püspököt és Zlinszky János dr ügyvédet kéri fel.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Kortsáros Sándor élesdi kir. járásbírósi jegyzőt a nagyvárad kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Fegyelmi ülés a városnál.** Nagyvárad városánál jelenleg több tisztviselő és alkalmazott ellen fegyelmi vizsgálat van folyamatban. Egyik-másik fegyelmi ügy már jó régen folyik. Hlatky Endre főispán, mint a fegyelmi választmány elnöke intézkedett, hogy ezeket a fegyelmi ügyeket végre már ítélettel befejezzék. Nagyvárad város fegyelmi választmányát szombatra, október hó 22-én délután 3 órára hívta össze a főispán.

* **Teljes ülés a kamarában.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara csütörtökön, október hó 20-án délután 3 órakor. a kamarai székház nagytermében teljes ülést tart. Az ülésen fontos ügyek kerülnek elintézésre, köztük a kamara jövő évi költségvetése.

* **Bővítik az elmeorházat.** Fráter Imre igazgató-őorvos tegnap jelentést tett az alispánhoz, hogy az elmeorház nem rendelkezik ragályos betegek befogadásához szükséges helyiségekkel. Egy esetleges járvány fellépte esetén az elmeorház nem tudna helyet adni a betegeknek. A főorvos javasolja, hogy a kórház két mellékhelyiségét alakítsák át járványhelyiségekké.

* **Eljegyzés.** Heringh Sándor városi tb. aljegyző, a városi tisztikar tehetséges, buzgó fiatal tagja, eljegyezte Hizó Juliskát, Hizó Imre nagyszalontai közgyám leányát.

* **Kolera-riadalom a nagyszalontai vonaton.** Nagy riadalmat keltett tegnap délelőtt egy hirtelen megbetegedés a nagyszalontai vonaton. Mint tudósítónk jelenti Frinkai Andrásné Nagyváradon egy harmadosztályu kocsiba szállott. Gyapju állomás előtt hirtelen rosszul lett az asszony és a kolera tünetei mutatkoztak rajta. Az eset híre nagy rémületet keltett az utazók között. A gyapju állomásról azonnal telefonáltak a nagyszalontai állomás főnökségnek, mely a vonat megérkezésekor már orvost és dezinficiálókat rendelt ki. A vonat berobogásakor a veszedelmes szakaszt megrohanták a dezinficiáló és az orvosok. Az asszonyt azonnal őrizet vették és alkalmazták az első segélyt. A szakaszt azonnal dezinficiálták az utasokkal együtt. Az első segélyek alkalmazása után Frinkainé azonnal jobban lett s ekkor állapították meg, hogy korántsem koleráról, hanem csak egy alapos gyomorrontásról volt szó.

* **Egy utca viz nélkül.** A városi közgyűléseken Nagyvárad város tanácsának tagjai mindég hangoztatják, hogy most már nincsen a városnak egyetlen utcája sem, amelyben ne lenne a vízvezeték bevezetve. Ezt megcáfolja most egy kérvény, amelyet Erdős Emília és Vadász Andorné nagyvárad lakosok nyújtottak be a városhoz. A kérvényezők most építenek egy földszintes házat a Dudek-utcában. Már majdnem készen van az épület s november 1-ére kiadták a lakásokat. A vízvezeték akarták most bevezetni s megdöbbenve értesültek, hogy az utcában nincs lefektetve a vízvezetési főcső. Természetesen kéri a várost, hogy a vízvezeték mielőbb készítesse el a város a Dudek-utcában, mert csak így tudják házukat értékesíteni. Ez a kérelem teljesen jogos s hisszük, hogy eleget tesz a város annak.

* **Az Oceánon át.** Wellmann és öt társa eltűnt a levegőben. Utban vannak-e még Európa felé az Oceán fölött a levegőben, vagy utólérte-e őket már a szomorú végzet, azt egyelőre tudni nem lehet. Az utolsó távirat, mely róluk érkezett, nagyon borusan hangzik. A léghajót hajtó motort meg kellett állítaniok. A látásukat korlátozta a köd és haladásukat a szél. Minden hozzáértő ember balvégzetet jövendő a vakmerő vállalatnak és a vállalkozóknak. Az egész emberiség aggódva lesi, hogy nem sodorták-e el ellenséges légáramlatok a léghajót? Nem érték-e utól az utasokat a tenger fölötti viharok? Nem sújtotta-e le őket a villám? A tenger mindenhol ködös, zivataros. Dróttalan táviratokat sem európai, sem amerikai készülékek az Oceán fölött járó légi utasoktól föl nem vett. Teljes bizonytalanság uralkodik mindenfelé. A mai délelőtt folyamán Londonból az alábbi távirat érkezett, melyet éjjel 12 óra 35 perckor adtak fel:

Mint a Reuter-ügynökségnek Newyorkból jelentik, ott nagyon aggodnak, hogy Wellmann lekerült a helyes utról, mert léghajója szinte a főlzállás pillanatától kezdve ködbe volt burkolva. Már 30 órája, hogy Wellmannról semmi hír nem érkezett.

* **Mikor nyitják meg az új vashidat?** Nagyvárad legújabb és legsikerültebb hidja az Ezredévi Emlék-téren épített vashid, már hónapok óta készen áll, csak a padlója hiányzik. A közönség várja, hogy mikor nyitja meg a város, de hiába várja. Ugy tudjuk, hogy valami aszfaltmunka elkészítése miatt támadt differencia a város és a vasrészeket szállító vasgyár között s ezért nem készül el teljesen a hid. Köztudomás szerint a város nem akarja szabadá tenni az új hidat, hanem továbbra is város-hidnak tartja fene, de a város tartózkodásának helyiségéről nem gondoskodik, pedig már itt a tél. Így a jövő évre marad az új hid megnyitása. A régi fahid padlója pedig annyira rozog, hogy télelmes rajta a közlekedés.

* **Népgyűlés a szociálisták ellen.** Vasárnap délelőtt nagy népgyűlés volt Mezőkeresztesen a szociálisták ellen. *Thaly Ferenc* volt a népgyűlés rendezője, ki tartalmas beszédben fejtegette a szociálisták vallás- és nemzetellenes munkáját. A szociálisták — mondotta *Thaly* — nem a népért, hanem a saját zsebük érdekéért akarják a mai társadalmi rendet lebontani. Az aratósztrájkokat is csak azért rendezik, hogy a nép filléreiből teljék a pártkassza, de a népet azután nem törődnek, ha a munkátlannal eltöltött nyár után a nyomor napjai következnek. A tömeg a beszédet több ízben lelkes éljenzéssel szakította félbe. A népgyűlést a község háza előtti téren tartották, mintegy ezer főnyi hallgatóság előtt. A legközelebb Komádi községben fog *Thaly* népgyűlést rendezni.

* **Pisztolypárbaj.** Mint tudósítónk jelenti Nagyszalontán *Mezidhradszky Gáspár* szolgabíró és *Horváth András* vízmester pistolypárbajt vívtak. A párbajban nem sérült meg senki. Ugy látszik az ősi hajdu fészeken még mindig buzog a hajdu vér és nem tudnak a párbaj nélkül meglenni a XX. században sem.

* **Aki székelt lopott.** A Lloyd kávéházból tegnap *Nagy Lajos* egy székelt ellopott, azonban mielőtt azzal elosonhatott volna, a kávéházi alkalmazottak megfogták s átadták a Kossuth-utcai rendőrszemnek, aki előállította a kapitányi hivatalhoz. *Nagy Lajos* kihallgatása alkalmával rosszul lett, amiért is néhány pillanatra kivezették a folyosóra. Nevezett ezen kis időközben arra használta fel, hogy a kihallgatást teljesítő tisztviselő ajtaja előtt megugrott s el akart menekülni. Ezt azonban észrevette *Ehrlich Imre* rendőrtisztviselő, aki azután megakadályozta a szökésben. Hosszabb vallatás után kiderült, hogy a szökevény tolvaj nem *Nagy Lajos*, hanem *Antal Sándor*, aki lopásért több ízben volt büntetve s aki a város területéről ki is van tiltva. *Antal Sándort* lezárták s ellene az eljárást folyamába tették.

* **Két kocsi közé szorult.** Tegnap délután fél 4 óra tájban *Stolcz Henrik* Hattyu-utcai kereskedő *Weisz Ignác* nevű kocsisa a vasúti állomástól egy egyfogatu tábláskocsin hajtott be a városba. Menet szembe találkozott *Tátrai Sándor* kocsiával, amelynek oldalán a lábát kifelé csüngtetve ült *Varju Vince* lakatos tanonc. A két kocsi nem tért ki kellő távolságra s így *Varju Vince* lába a kocsi közé került és súlyosan megsérült. *Varju Vincét* beszállították a kórházba, a kocsisok ellen pedig az eljárást folyamatba tették.

* **Találtak egy drb. oroszlánszörő nyírott kutyát.** Igazolt tulajdonosa átveheti a kihűgyosztálynál.

Mikor a falevél hullik s nedvesre fordul az idő,

az érzékenyebb embernek különösen gondoskodnia a meghűléstől. Megbecsülhetetlen szolgálatot tesz nekik ebben *Fay valódi* szodeni ásvány-pasztillája, de természetesen csakis a valódi. A ki a kipróbált előírás szerint használja, biztos lehet felőle, hogy az időjárás befolyásától, ha különben vigyáz magára, semmi baja sem eshet. *Fay valódi* szodeni pasztillája dobozonként csak 1 kor. 25 fillérbe kerül, de vigyázni kell rá, hogy ne adjanak hamisítványt.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: *W. Th. Guntzert*, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV—1. Grosse Neugasse 17.

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad cs. és kir. szab. szőnyeg és

butorszövet gyárosok,

magyar királyi udvari szállítók

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

* **Megzavart tolvaj.** A vásártéren *Csegő János* szalárdi lakos kocsijáról tegnap ismeretlen tettes egy pár csizmát akart lopni. *Csegő János* ezt észrevette, azonban a jólábu tettest elfogni nem tudta. Futás közben az ismeretlen eldobott egy tarisznyát, amelyben egy darab cipőfelsőrész, egy darab csizmatalp s egy drb. juhbőr volt.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövet újdonságaink már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendeléseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER ÉS TÁRSA

első amerikai férfiszabók.

Nagy Sándor utca 1. szám.

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében október hó 19 én a következő gyönyörű színezésű és pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Hírnök. 2. *Letűnt királyság* Film d. Art 3. Mese a szép mosónéről. 4. Kerékpáros szolga. 5. Három jó barát. 6. Szellő szárnyán. 7. angol flotta. 8. *János* hegyi kilátó torony felavatása. Belépődíj nincs előzékeny kiszolgálással. Kötöny ételekről és italokról gondoskodik. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri *Hartstein* és *Orlei* kávéház tulajdonosok.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK fehéreneműek legjobb minőségben és kedvező árban

REICHARD - áruháza

czégnél kaphatók.

x **Villamos osillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg *Stern* nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Friedländer I. Izsó

angol divat-szabó

Nagyvárad, Szt János-utca.

Rendelés szerűen készült
női és gyermek ruhák.

ELŐNYEI

Kitűnő szabás
Első rangu munka
Divatos tartós kelmék
Jutányos árak
Nagy választék

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza
női és gyermek ruha szalónja.

Rákóczi-ut 3. sz.

IRODALOM.

Az *Elet* 42. száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Futó király. (Vasárnapi levél.) *Vampa*. Portugália a mérlegen. *Sárány István*. Gott mit uns. *Radványi Kólmán dr.* Csillagzapor. (Költ.) *Fernand Gregh*. Kosztolányi Dezső. A költő felesége. *Félix Salten*. Az erdő ősszel *Liseron*. A kulcs. (Költ.) *Begyáts László*. *Nagy János*, a spirítiszta. *Vajda Ernő*. *Os.* (Költ.) *Ifj. Remetey Dezső*. A kis dárdás. *H. Szederkényi Anna*. Galambszárnyak. (Regény.) *Pásztor József*. A ló alkonya. *Karsay Akos*. Könyvek. Képek. Színháa. *Zene*. *Tölgyessy Arthur* a Mücsarnokban. *Karenin Anna*. *Ghilberti gróf*. *Bulmans* kisasszony házassága. Heti problémák. A bűn. Köpönyegfordítás. Nővénykert a *Margit*. szigeten. A többség. *Uram*, nincs emberem *Szerkesztői* üzenetek.

TANÜGY.

Beiratások a szakirányu pincér és fodrász tanonc iskolába. Ertesitem az érdekelteket, hogy Nagyvárad város törvényhatóságának határozatából kitolyólag községi szakirányu pincér és fodrász tanonciskola állított fel. Ezen szakirányu tanonciskolába való járás az ipartörvény rendelkezései szerint minden alkalmazottra nézve kötelező lévén, felkérem a t. főnök urakat, hogy tanulóikat az iskolába f. hó 20—22 ig a hivatalos órák alatt mulhatlanul irassák be, ellenesetben a mulasztók a törvény értelmében 40—400 koronáig terjedő pénzbírsággal büntetettnek. Az elméleti előadások hat hónapig tartanak és pedig kedd d. u. 3—5-ig és pénteken d. u. 3—4 ig az ipariskola helyiségében. Tandíj nincs, tanszerek beszerzésére 2 korona 18 fillér fizetendő. Az előadások október 25-én d. u. 4 órakor veszik kezdetüket. Nagyvárad, 1910 október 17. *Lukács Ödön* városi tanácsos, iparokt. biz. elnök. *Szűts Izsó* igazgató.

Az őszi idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben

igen jutányos áron. Nagy választékban raktárunkon a „Haas“-féle *Agra* és *csozó* szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. *Varrott paplanokban*, *gyapjutakarókban*, *lópokrócokban* nagy raktár. **Szabott árak.**

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A fiatal festőművészek kiállítása. Nagyváradon mindenütt forgalomra, kulturára, intellektusra mindjárt Budapest után emlegetik. Erre azonban rácsófol most maga Nagyvárad. Szinte példátlan, milyen közönnnyel kénytelen küzdeni egy olyan nemes törekvés is, mint a fiatal művésznövendékek kiállítása. Hogy nincs művésár, azt tudjuk érteni. Epp most távozott bő aratással a Művészház és az igazi szezonban még nem is vagyunk benne. De legalább látogatnák a kiállítást! Nem volna haszon nélkül való. Es még hozzá ingyen lehet látogatni. Aki élvezetet talál a fiatalok édes-keserves kezdéseiben, kedves, merész nekilendüléseiben, az ne mulassza el megnézni ezt a kiállítást. Nyitva lesz még ma és holnap. Holnap, vagyis csütörtökön este már bezáródik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Sasok.
Csütörtök: d. u. Szentivánéji álom. (Ifjúsági előadás)
Csütörtök este: Rigoletto (opera.)
Péntek: Muzsikus leány.
Szombat: Rigoletto.
Vasárnap d. u.: Gül baba,
Vasárnap este: Trilby.

Rigoletto A vidéki szinigazgatók nemes vetélkedéssel törekcsenek, hogy színházaikban nívós előadásban operákat adjanak elő. Erdélyi Miklós már programjában is vállalta, hogy az opera-előadásokat rendszeresíti s már a múlt szezonban több fényes sikerű opera-est rendezésével szolgált rá a közönség méltó elismerésére. Az eddigi sikereket bizonyára hatalmasan fogja növelni a legközelebbi opera-előadás. Csütörtökön este a Rigolettot ujtja föl a színház. Verdi hervadhatatlan szépségű dalműve, melynek szívbeesengő, édes melódiáit oly rég nem hallottuk Nagyváradon. Az előadásra a legnagyobb gonddal készülnek. Napestig tart a próba a színpadon, zongorateremben s az eddigi jelekből ítélve kétségtelen, hogy a csütörtöki előadás, — mely iránt máris nagy az érdeklődés — nagy diadalt hoz a színháznak.

A Sasok. Rákosi és Guthi Soma szellemes vígjátéka, a *Sasok*, mely oly mulatságos órákat szerzett a közönségnek, ma este harmadszor kerül előadásra az első szereposztásban.

Szentivánéji álom. Csütörtökön délután ifjúsági előadás lesz. Shakespeare klasszikus vígjátéka, a *Szentivánéji álom* kerül színre elsőrangú szereposztásban. Az előadásban részt vesznek a középiskolák növendékei.

EGYESÜLETEK.

A Népművelési Egyesület új elnöke. A Biharmegyei Népművelési Egyesület elnökválasztó gyűlése a Miskolczy Ferenc főispán lemondása folytán megüresedett elnöki székbe egyhangulag Fráter Barnabás alispánt választotta meg. Az új elnököt küldöttségileg hívták meg a gyűlésre, ahol nagy óvációban részesítették. A számvizsgáló bizottság új elnökéül Keszthelyi Zoltán főjegyzőt, bizottsági tagul Petry Gyula reáliskolai tanárt választották meg.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

TÁVIRATOK.

Aerenthal látogatása a miniszterelnöknél.

Bécs, okt. 18.

(Saját tud.) Aerenthal Lexa Lajos közös külügyminiszter ma délben látogatást tett Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnöknél a bécsi bankgassei magyar házban. A látogás egynegyed óráig tartott.

Tanfelügyelők a kultuszminiszter előtt.

Budapest, okt. 18.

(Saját tud.) Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternél ma délben a tanfelügyelői karnak hatvanöt tagu küldöttsége tisztelettel. A küldöttséget Hidvéghy Benő borsodmegyei királyi tanfelügyelő vezette, ki beszédében előadta, hogy a tanfelügyelők kongresszusának egyhangu határozata értelmében jöttek el a miniszterhez, hogy tiszteletüknek és nagyrabecsülésüknek előszóval adjanak kifejezést.

Zichy János gróf igen szívélyesen fogatta a küldöttséget, megköszönte a tiszteletet és kijelentette, hogyha a tanfelügyelők kívánságait memorandumba foglalják, készséggel lesz segítségükre.

A küldöttség tagjai a minisztert beszéde után megéljenztek.

Az aradi orvossztrájk.

Arad, okt. 18.

Az aradi munkáspénztár orvosi sztrájkjára a pénztár felhívta a betegeket, hogy hatósági orvosokhoz forduljanak. A polgármester utasította a rendőrorvosokat, hogy a pénztár betegeit gyógykezeljék.

Vége a nagy sztrájkknak.

Páris, okt. 18.

A közmunkaügyi minisztériumnak kiadott közleménye a vasutasok sztrájkját *befejezettnek* jelenti ki, mert az összes vonalakon az üzemet ismét rendszeresen, minden legkisebb fennakadás nélkül lebonyolítják.

Páris, okt. 18.

A vasutasok sztrájkbizottsága egyhangulag elhatározta a munka újból való felvételét. A bizottság manifesztumot fog közzétenni, melyben ki fogja fejteni elhatározásának indokait.

Versailles, okt. 18.

A teherpályaudvar közelében valaki bombát dobott a sinekre, mikor egy vonat arra haladt. Szerencsére sem a vonatban, sem a sinekben nem esett kár. A bombavetőket még nem találták meg.

A spanyol kulturharc.

Madrid, október 18.

Canalejas miniszterelnök ma rendeletet adott ki, amelyben meghagyja, hogy november 1-én tizenöt kolostor népe tartozik elhagyni Spanyolországot. Ezen a napon a kormány mind a 15 kolostort be fogja zárni.

Igazságszolgáltatás.

§ **A meghamisított bérletjegy.** Dr. Király Péter fővárosi ügyvéd a múlt év július havában vasúti bérletjegyével a Székelyhid-Szilágyosmlyói vonalon utazott. A kalauz megvizsgálván a bérletjegyet, észrevette, hogy abban a vicinális vonalakon való utazást eltöltő *nem* szócska át van húzva. Ezért feljelentést tett dr. Király Péter ellen felettes hatóságához és rágalalmazásért is bepörölte, mert az említett alkalommal sértő szavakkal illette. Így állott tegnap dr. Király Péter a bíróság előtt közokirathamisítás bűntette és rágalalmazás miatt. A közokirathamisítás vádját a bíróság nem látta igazolva és ez alól felmentette a vádlottat. A rágalmazás miatt azonban 600 koronára ítélte. Elnök dr. Vámosy Mihály, ügyész Lázár Márton volt.

§ **Agyonvert korosmahős.** (Esküdtszéki tárgyalás. Második nap.) Tegnap folytatták a tanuk kihallgatását. Mind igazolták, hogy Salánkay Imre kötekedő, verekedős természetű ember volt. Magára az eset lefolyására tanu nincs, azt nem látta senki. Déután az esküdtekhez intézendő kérdéseket szövegezték meg. Ugyancsak megkezdődtek a perbeszédék is. Ma folytatják a perbeszédet és lesz ítélet is. Elnök Korn Alajos, ügyész Vattay Sándor, védő dr. Poyvár Széver.

REGÉNYCSARNOK.

R ó z s i k a.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

126

Minő ellentét gyermekkorának s ifjúságának korai történetével és mégis természetes következménynek tűnt fel most az, hogy ő társakodónője, barátnéja, meghittje legyen szeretett uralkodónéjának. Különös az, hogy mily hamar belctalálja az ember magát azon változásokba, melyeket előbb egyszerű képtelenségeknek tekintett volna. Ami a tényeket megelőzőleg hihetetlen volt, csaknem köznapivá válik, ha arra visszatekintünk és nem sokat mondunk azzal, hogy arra még nem volt eset, hogy valaki azt a helyet, melyet elfoglalt vagy a véletlen neki juttatott, talmagasan tartaná s hogy olyanforma érzése ne jöjjön, mintha ő valami hasonlóról sejtélemmel ne birt volna.

Egy bűnösnek alig kell tíz perc, hogy a halálos ítélet kimondásának hatása alól felccsuljon.

Vereskonty mámi, kötényét feje körül tekerve, nyugodalmasan bölintgatott egy tábori tűz mellett; Santerre pálinkaadagokat osztatott gaz hada számára, mintha magánirodájában tenne rendelkezést; Coupetéte, bár nem balsejtelem nélkül a holnapot illetőleg, míg magában örvendett, hogy ma éjszaka nincs támadás, gondos intézkedést tett, hogy jó vacsorája s éjszákára jó ágya legyen.

Arnold gróf egy dobon parancsokat irt, tiszta fővel és szilárd kézzel.

Leonie nem remélve s nem gondolva semmit, csak hogy a gróf oldalán élhessen vagy meghallgasson, mindegynek véve, e kettő közül melyik leendő osz ályrésze, elgondolkozva nézte a nyugodt holdvilágot, s csodálkozott magában, hogy ugyan mikép fog mindez végződni.

Péter fegyversziját krétázta, s halkán füttyörészet ez alatt, s megtapogatta ujjával lándzsája hegyét.

Rózsika csendesen a szent szűzhöz fohászott és Mária Antoinette aludt.

Félig ülve, félig hanyatt fekvő a pamlagra tett párnán, inkább csak a szellemi és testi erőlködéstől kimerültnék, mint egészséges álomba merültnék látszott. Minő sápadtnak és halványan nézett ki ez a tiszta metszésű arc a félig bevilágított, félig besötétített szobában! Mily szomorú a lebecsült ajk, az elcsüggedt resignáció, a gyöngéd aggódás, a törhetlen bátorság kifejezésével! Mily ünnepélyes mély szeme a becsukott pillákkal, mintha a sirt és elfojtott könyök terhe zárta volna le a még álomban is kifejezett szabadulás, nyugalom utáni vágyat, hogy ne kelljen a szemeknek soha többé ez unalmas világra nyitniok! Mily megindító gazdag barna hajában a szürke türtök, kifejező a rombolásnak, mely legszebb éveit láng módjára érinté, ifjúsága reményeit elperzselé s a nőesség glóriáját kietlen pusztasággá tette.

Szép nemes fő volt ez, még most is; csinos, bájtéljes, nőies; szeretőnek ölelni, koronának körülövezni, a tömegnek imádni való fő; nem oly fő, melyet a hűher érintésének megfertőzteni s melynek a guillotine fűrészpörába esni kelljen.

A szent szűz kegye áradt-e reá? Vagy az ég dicsfénye sugárzott alá, mint a szentekre és mártírokra? Nem. Rózsika csak könye ködén át nézte urnőjét.

A királyné felébredt, figyelő tartással meglejvedve tekintett körül, mintha nem tudná hol van.

— Nem hallotta? kérdé rémült hanglajtással, s felugrott. Most csend van, de egy pillanat előtt elég hangos volt. Aztán újra leülve, több nyugalommal hozzá téve: Ne nézzen oly rémülten gyermek; nincs semmi. Alig is vagyok még éber. Almodnom kellett. Négy mértföldnyi távolból — lehetetlen! Igen, kérdésen kívül, álomnak kellett lenni.

De annyira nem szedhette össze magát, hogy megint elaludjék, és nem sokára elkezdé látományát, mely annyira megrémíté, elmondani alázatos és rokonszenves barátnéjának.

— Add ide a kezdet, kicsikém, — mondá. Szeretem, hogy te itt közel vagy. Nem különös-e? Azt álmodtam, hogy megint lány voltam — náladnál fiatalabb leány! és a mama

eljött megmondani, hogy térjhez fogok menni s a menyegző napja már ki volt tűzve. Mama haragos volt, mert ruháim nem voltak készen, s mivel azt mondtam, hogy én azt nem bánom, s hogy elég jól elmehetek ugyanis a templomba, a hogy vagyok. Aztán kiszidott engem ép úgy, ahogy szidni szokott táncomért, lovaglásom vagy bujósdi játékomért esteli után a terrazonon.

Ah, Rózsika, mit nem adnék, ha őt újra birhatnám, hogy most megszidhatna.

Aztán egyszerre úgy tetszett, mintha Notre Dame oltára előtt állnék és Mercy d'Argenteau, a ki mindig szeretett közbeavatkozni, egy fát hozott nekem, hogy azt viseljem s a fejemre akarta illeszteni. Rózsika, a lányol nedves és vértől ázott volt!

Mikor haragosan beszéltem, azt felelte, nem az ő hibája és nyoszolyó leányaimra mutatott, kik csoportosan jöttek a templomba — tizenhármán voltak — mert megszámláltam őket, mind fehérbe öltözve s azt a rémitő táncot járták, melyet Carmagnolenak neveznek. Ugy meg voltam ijedve, mama után néztem, de a hely mindig sötétebb lett és őt nem vehettem ki. Két pap volt jelen mégis, misét mondtak egy koporsó fölött és a teritőn észrevettem a kétéjú sast és Ausztria császári koronáját. Aztán reszketni és sirni kezdtem.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

KÖZGAZDASÁG.

A borhamisítások megakadályozása. A földmivelésügyi miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy az egész ország bortermő vidékeire kiküldte a borhamisítások és a hamis bor forgalomba hozatalának ellenőrzésére a szakembereit. Bihar megye és Nagyvárad város területére Balassa István bihari diószegi vincellériskolai igazgatót küldte ki a miniszter.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, okt. 15.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	859.—
Osztrák hitel	—	—	670.50
4%-os koronajáradék	—	—	—
Államvasut	—	—	760.—
Jelzálogbank	—	—	520.—
Leszámitoló bank	—	—	614.—
Hazai Bank	—	—	305.—
Kereskedelmi részv.	—	—	754.—
Rimamurányi	—	—	705.—
Salgótarjáni	—	—	646.—
Közuti vasut	—	—	770.—
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

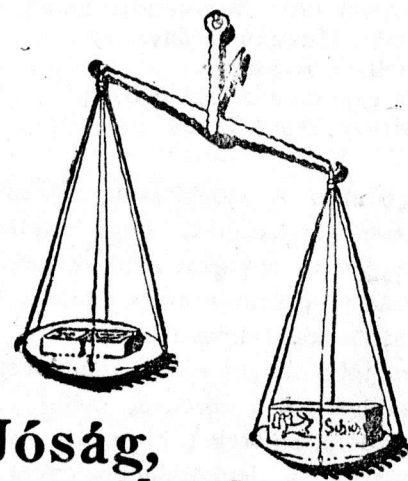
Buza októberre	—	—	10.26
Rosz októberre	—	—	7.68
Zab októberre	—	—	8.—
Tengeri májusra	—	—	5.46

Irányzat: Szilárd.

Első nagyvárad őrző és biztonsági vállalat

Sas-palota, (passage) földszint.

F. hó 15-én kezdte vállalatunk az éjjeli őrszolgálatot, melyre a szolgálatteljesítő legénységet f. hó 13-án, a rendőrfőkapitányi hivatal sorozta.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyságában és olcsóságában.

Sirolin

„Roche“

kapható minden gyógyszer-tárban.
Ára üvegenként 4 korona.

Az orvosi kar által ajánlva.

Gümőkór (tüdőbajok), légzőszervi bántalmak, számarköhögés, influenzánál.

Ki használjon Sirolint?

1. A ki hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenved.
2. Mindazok, kik gégehurutban szenvednek, Sirolin „Roche“ által rövid időn belül meggyógyulnak.
3. Asztmában szenvedők már rövid használat után lényeges könnyebbülést éreznek.
4. Skrofulás, mirigyduzzadásos, szem- és orrhurutos gyermekeknek rendkívül fontos szer a Sirolin. A táplálkozást nagyban elősegíti.

Csak eredeti csomagolású SIROLIN „Roche“-t kérjünk és pótszereket határozottan utasítsunk vissza.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co.,
Basel (Svájc). — Grenzach (Németország).

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL“
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
a „Tiszántul“-ban közöltetnek.

Alapítottott:
1894.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI száll-
oda, vendéglő és kávéház bérloje.

A
„TISZÁNTUL“-ra
előfizethetni
mindennap.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.
100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmű izzólámpa különlegességek, fény-
képek és z-lámpák ugyancsak legolcsóbb
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillár-raktárunkat
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lévőtől 12 lévőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővit-
sét, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
litását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t.
vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak
eladásra szabott egységárak mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

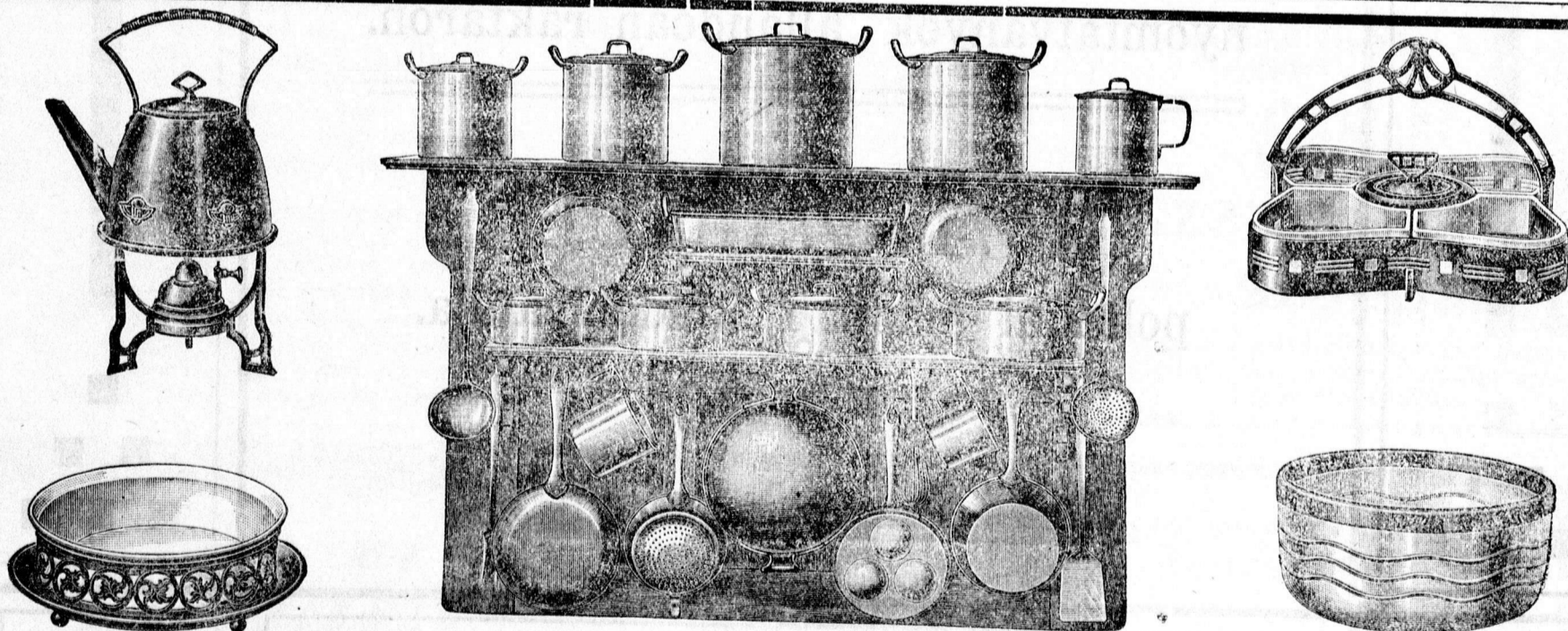
Rákóczi-ut Bazár épület.

Vidéki megrendelések pontos
és gyors elintézését nyerne.

Baross-utca 60. számú
ház földszintjén két
szoba, konyha
és mellékhelyiségekből
álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Pol-
gári Takarékpénztár-
nál, Kossuth-u. 4. sz.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.